

OSNOVE POSLOVNE EKONOMIJE - vježbe

Oportunitetni i nepovratni
troškovi

Oportunitetni trošak

- U šumi račvala se dva puta, a ja -
Krenuh onim kojim se rjeđe išlo,
I nakon toga ništa nije bilo kao prije.
- Robert Frost “Put kojim nisam pošao” (slobodni prijevod)

Važno načelo ekonomije

- **Cijena nečega jest ono čega se možeš odreći kako bi to dobio**
- Pr. odluka o studiranju – bolji posao, intelektualno obogaćivanje
- Koja je cijena?
- Čega ste se odrekli kako biste studirali?
- Oportunitetni trošak – trošak propuštene mogućnosti – sve ono čega se odričete kako biste dobili nešto drugo

- Vrijednost dobra ili usluge koje smo se odrekli ili gubimo u procesu ostvarenja nekog drugog cilja.
- Oportunitetni trošak je jednak iznosu dobra kojeg se treba odreći da bi se dobilo više nečeg drugoga.
- Nečega se odričemo zato što procjenjujemo da ćemo sada ili u budućnosti imati koristi veće od tog troška.
- Kako su resursi ograničeni, u životu se stalno prave izbori, bilo da je riječ o kupnji dobara ili o poduzimanju nekih aktivnosti.
- Koncept oportunitetnog troška podsjeća na to da istinski izdatak u eurima nije uvijek precizni pokazatelj stvarnih troškova, o čemu posebno ekonomisti moraju voditi računa.

- Zašto nam je to načelo bitno u ekonomiji?

Radi određivanja ekonomskog i računovodstvenog profita!

Ukupni prihod = cijena x proizvedena količina

Ukupni trošak = računovodstveni trošak (eksplicitni; zahtijeva novčani izdatak) + ekonomski (implicitni; ne zahtijeva novčani izdatak)

Profit (Dobit) = Ukupni prihod – Ukupni trošak

Ekonomski i računovodstveni profit

- Zaposleni ste u IT start-up-u i zarađujete 15.000 eura godišnju plaću. U jednom trenutku odlučite se osamostaliti i otvoriti vlastitu tvrtku.
- Investirat ćete uštedevinu od 6.000 eura koja vam je donosila 500 eura kamate godišnje. Vaša nova tvrtka bit će smještena u poslovni prostor kojeg posjedujete i koji vam je donosio 8.000 eura godišnje dohotka od najamnine. Isplaćivat ćete si minimalnu plaću od 8.000 eura godišnje.

1. UKUPNI PRIHOD (eur)	100.000
2. TROŠAK MATERIJALA	10.000
3. PLAĆE	8.000
4. OSTALI TROŠKOVI (TELEFON, STRUJA)	12.000
5. UKUPNI TROŠKOVI (eur) (2+3+4)	30.000
6. RAČ. PROFIT (eur) (1-5)	70.000

- Na kraju godine napravite obračun i izračunate koliko ste zaradili.
- Ovo je način na koji računovodstva/knjigovodstva računaju profit

- Ekonomisti se pitaju dodatnu pitanje? – Čega ste se odrekli da biste otvorili vlastitu tvrtku/obrt? Zato dodaju implicitne ili oportunitetne troškove -
- Ulažući svoj kapital, rad i financijska sredstva, odrekli ste se 500 eura kamata, 15.000 eura plaće kod prijašnjeg poslodavca i 8.000 eura najamnine.

23.500 eura je minimum koji morate zaraditi da bi vam se isplatilo ostati u ovom pothvatu

6. RAČUNOVODSTVENI PROFIT (eur)	70.000
7.Kamate koje ste mogli dobiti	500
8.Najamnina koju ste mogli dobiti	8.000
9.Plaće koje ste zarađivali	15.000
10. UKUPNI IMPLICITNI TROŠKOVI (7+8+9)	23.500
11. <i>EKONOMSKI PROFIT (6-10)</i>	46.500

Na dugi rok ek.profit može biti 0, ali vi i dalje zarađujete dovoljno da bi imalo smisla ostati u ovom poduhvatu a ne se baviti nečim drugim.

Nepovratni trošak

- Troškovi koji su učinjeni i ne mogu se promijeniti sadašnjim ili budućim odlukama
- “Posudi samo onoliko koliko možeš zaboraviti”
- Pr. Investicije u hale u kojima ne ostajete dugo, studije izvodljivosti projekta u koji nećete krenuti, troškovi istraživanja novih tržišta na koja na kraju nećete ići, troškovi istraživanja i razvoja proizvoda koji nećete proizvesti

- Vlasnik restorana suočava se sa dilemom – da li biti otvoren za ručak ili ne? Analizom svojih troškova primijetio je da mu prihod koji zaradi od ručka ne pokriva varijabilne troškove (hrana, piće i plaća za dodatno osoblje) ali pokriva fiksne troškove. Da li da ostane otvoren za ručak?

- Ako vlasnik zatvori restoran za vrijeme ručka gubi cjelokupan prihod, no uštedit će na varijabilnim troškovima.
- Bez obzira što gubi na fiksnim troškovima, koje će ionako morati platiti, zatvaranjem restorana u vrijeme ručka minimizirat će svoj gubitak.
- Fiksni troškovi postaju prinudni ili nepovratni trošak (sunk cost) – obavezujući su i ne mogu se nadoknaditi. Pošto se po pitanju njih ne može ništa napraviti, obično se zanemaruju